

Frank Ketelaar (1960) is, met *De prooi*, *Overspel* en *Hij gelooft in mij*, een van de succesvolste scenaristen van Nederland. “Mijn broer werd magazijnchef bij een pompstation. Dat gold bij ons thuis als een topbaan.”

TEKST: MINOU OP DEN VELDE, BEELD: BRENDA VAN LEEUWEN

Door het hele land “Op mijn 19de stopte ik met mijn studie Nederlands om gitarist te worden. Ach, ik was jong, dom, naïef. We hadden een Nederlandstalige band, de Jan van de Grond Groep, en later speelde ik met Bram Vermeulen en de Neefjes door het hele land. Op mijn 25ste was ik er klaar mee. De kick van een goede gitaarsolo was ineens weg. Maar ik blijf muzikant. Ik regisseer met mijn oren. Ik ben enorm gevoelig voor de frasering van een dialoog. De acteurs met wie ik werk spelen in het algemeen prima. Toch denk ik soms: had je het maar anders gezegd, want zo swingt het niet.”

Maatjes “Deze soepterrine is nog van mijn moeder. Zo’n lieverdje. Een beetje simpel, groot hart. Na twee klassen van de lagere school afgegaan. Haar eerste man kwam totaal veranderd uit de oorlog, en toen moesten ze scheiden. Daarna trouwde ze mijn vader, die geen modelman was, met drank en gedoe. Ze is altijd dom gehouden. Ze las geen krant, er was geen auto,

geen telefoon. Ze kon nog geen girobiljet invullen. Toen mijn vader stierf ging ze zich eindelijk ontwikkelen. Op het vwo las ik de krant en kreeg geschiedenis en maatschappijleer. Zodra ik thuis kwam spraken we daarover. Zo groeide ze met mij mee. Bij de LOI begon ze een cursus rekenen en schrijven. Want ze kon niet spellen. Zat ze braaf, als vrouw van mijn leeftijd, haar lesjes te maken onder de schemerlamp. Toen ze overleed had ik het moeilijk. Ik was nog niet zo lang met mijn vrouw, en met mijn moeder was ik maatjes geworden. Met haar had ik toen nog de diepste band van mijn leven.”

Frank Ketelaar → *Verdorie, denk ik soms, ik wil gewoon mijn creativiteit kwijt!* → *Mijn vader stierf toen ik 8 was, mijn moeder kreeg straatvrees en was*

Met de voetjes tegen de kachel “Mijn vader stierf toen ik 8 was, in 1968. Mijn jongste broer en ik bleven met mijn moeder over. Zij kreeg straatvrees en was aan de pillen. Mijn broer was een puber van 16 en greep de macht. Hij walste zo over haar heen. Hun verschrikkelijke ruzies... daar zat ik altijd tussenin. Het enige wat ik deed was voetballen en lezen. Vijf boeken per week. Lekker op de grond met mijn voetjes tegen de kachel. Die Bob Evers-boeken verslond ik. Ze waren spannend op een intelligente manier, en geestig. Over drie jongens die over de hele wereld wilde avonturen beleefden. Er zit een reservoir aan verhalen in me waar ik nu plezier van heb.”

Waartoe en waarom?

“Ik zit altijd te knoeien aan scriptjes, kijk series terug. Ik snap niet hoe dat moet, vrije tijd. Ik ga me snel vervelen. In de zon op het bankje voor mijn huis kom ik het dichtst bij ontspanning. Maar wel met een krantje, laptop, telefoon. Niks, dat vind ik griezelig. Na de band heb ik een jaar geklooid in de marge. Niks voor mij, dus ik meldde me aan voor de film-academie, het rusthuis voor geflipte popmuzikanten. Ik was al 27. Laatbloeier. Al snel zat ik iedereen filmscriptjes te schrijven. Hé, dacht ik, dit kan ik! Dat

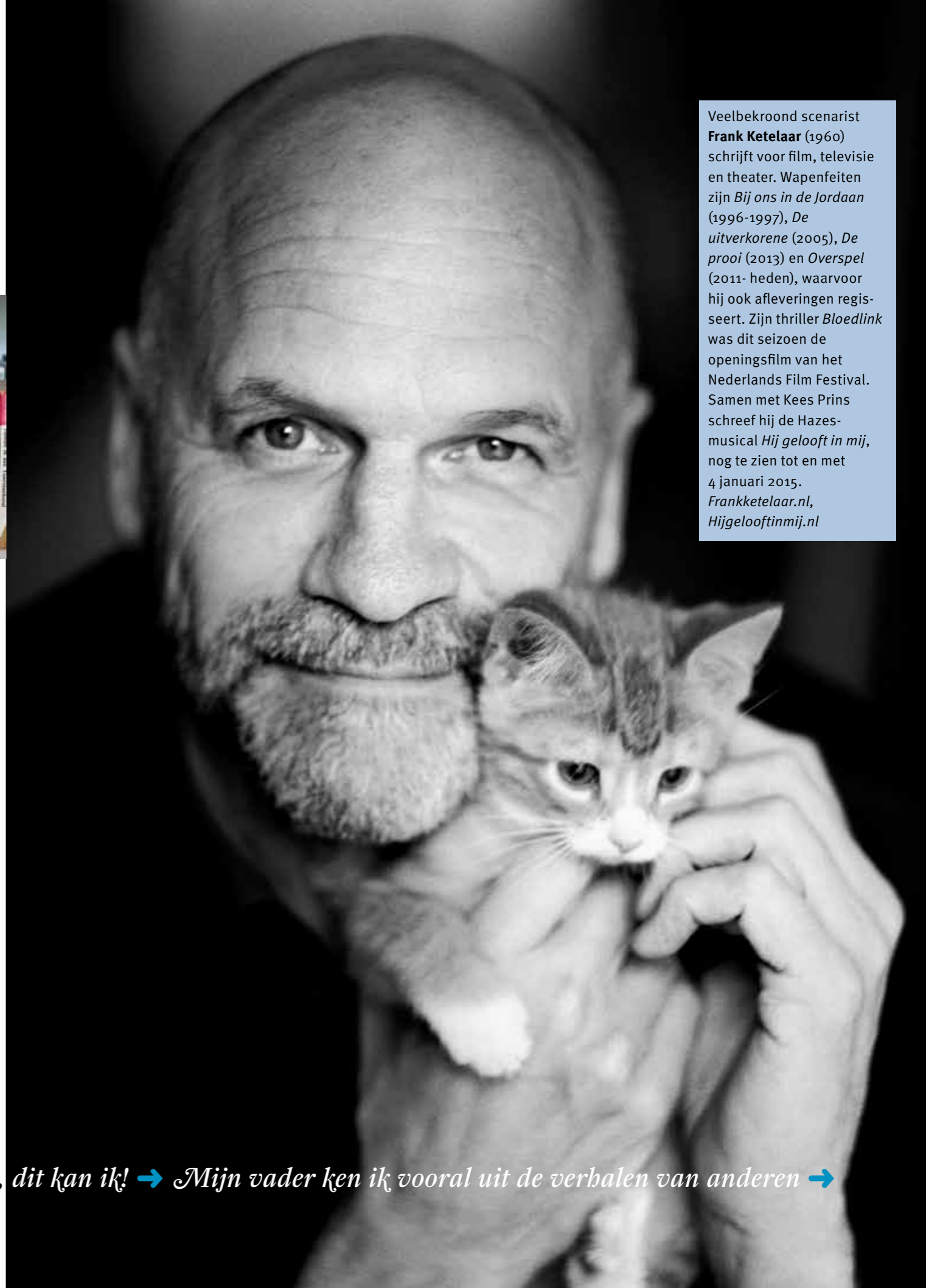
heeft een enorme rust gebracht. Eindelijk volwassen. Daarvoor was ik mezelf altijd aan het bewijzen. Kijk mij eens even op dat podium. Maar ik was niet *top of the bill*. Waarom sta ik hier, dacht ik vaak, er zijn er wel honderd beter dan ik! Na de band deed ik wat therapietjes. Ik worstelde met levensvragen. Waartoe en waarom? Op de film-academie ontdekte ik dat ik best iets goed kon, en dat dat werd gezien. Daar ontleende ik een soort legitimering van mijn hele zijn aan. Een gevoel van zekerheid dat ik nooit had gekend.”

Mazzel “Kijk, hier ben ik baby. Een mooi tijdsbeeld. We verhuisden in die tijd met vijf kinderen van een piepklein huisje in Amsterdam-West naar Slotermeer, die blokkendozen aan de Burgemeester de Vlughtlaan. Als je het nu ziet, denk je pfff, maar mijn ouders waren de koning te rijk. Ik heb mazzel gehad dat ik een nakomertje was, net in die eerste welvaartsgolf. Mijn broers en zussen mopperen soms: jij hebt het veel makkelijker gehad dan wij. Wij hadden niet alle dagen vlees, en jij wel. Ik haalde op mijn 17de mijn vwo-diploma. Daar kijken de anderen met enige jaloezie naar. Mijn oudste broer werd na de ulo magazijnchef bij een pompstation. Dat gold bij ons thuis als een topbaan. Is ook niks mis mee, maar hij wilde doorstuderen. Op zijn 40ste is hij na een lange weg vol avondcursussen orthopedagoog geworden. Mijn zus moest naar de huishoudschool, en na twee jaar werd ze eraf gehaald door mijn vader, om te werken in een naaiatelier. Ze vertelt graag met smaak hoe erg dat was. Ik vind het erg verdrietig. Mijn zus is net zo slim als ik, maar haar zijn de mogelijkheden ontnomen om zich te ontwikkelen.”

aan de pillen → Al snel zat ik iedereen filmscriptjes te schrijven. Hé, dacht ik, dit kan ik! → Mijn vader ken ik vooral uit de verhalen van anderen →

Veelbekroond scenarist **Frank Ketelaar** (1960) schrijft voor film, televisie en theater. Wapenfeiten zijn *Bij ons in de Jordaan* (1996-1997), *De uitverkorene* (2005), *De prooi* (2013) en *Overspel* (2011- heden), waarvoor hij ook afleveringen registreert. Zijn thriller *Bloedlink* was dit seizoen de openingsfilm van het Nederlands Film Festival. Samen met Kees Prins schreef hij de Hazes-musical *Hij gelooft in mij*, nog te zien tot en met 4 januari 2015. Frankketelaar.nl, Hijgelooftinmij.nl

Onder mijn huid “Als kind voetbalde ik elke dag. Tegenwoordig ben ik meestal geblesseerd. In *In oranje* heb ik veel van mijn voetbal-sentiment gestopt. Het is een enorme tearjerker, over een jongetje van tien met een vader die hem coacht. Iedereen zegt tegen dat jongetje: we zien jou later in het Nederlands elftal! En dan gaat zijn vader dood, en wil hij stoppen met voetballen. Op een middag hoort hij de stem van zijn vader: ‘stoppen met voetballen? Geen sprake van! Naar het veld jij, trainen!’ Dan komt zijn vader terug als een verschijning die alleen hij kan zien. En die coacht hem dan alsnog tot in oranje. Die film zit zo onder mijn huid, die kan ik niet met droge ogen zien. Vooral die scène waarbij alle vaders langs de lijn staan en de zijne niet. Het was lekker om te schrijven. Bij elke tien pagina’s moest ik mijn zakdoek pakken en dan kon ik opgelucht weer door.”

Grote blonde stoot “Mijn vrouw maakt deze mooie schilderijen. Ik ontmoette haar in 1993, op mijn verjaardag, in het Amsterdamse café De Pels. Ik werd 33, zij was 21. Een grote blonde stoot. We raakten in gesprek, dronken een biertje, en vertrokken naar discotheek RoXY. Daar raakten we steeds meer met elkaar verstrengeld en uiteindelijk ging ze met me mee. Mijn verjaarscadeautje. Ze is sociaal goed, gastvrij. Ik was daar nooit zo handig in. Dat heeft met mijn rare jeugd te maken. Niemand leerde me dat het belangrijk is dat je investeert in relaties. Ik streek mensen tegen de haren in. Ik had niet door dat je af en toe heel banaal iets aardigs moet zeggen als ‘wat heb je lekker gekookt!’ Ik weet nog dat mijn buurman een feestje gaf en vroeg: ‘Kom je ook?’ ‘Nou nee,’ zei ik, ‘daar heb ik niet zo’n zin in’. Nu vind ik dat zo raar. Ik heb bij haar de kunst afgekeken. Ga gewoon naar dat feestje man, doe normaal.”

Dooie vader “Deze lelijke oude klok was van mijn vader. Een zieke oudere man, zo zag ik hem. Wie hij verder was weet

ik vooral uit de verhalen van mijn broers, zussen en moeder, en dat geeft niet zo’n leuk beeld. Drank en geweld. Dat heb ik nauwelijks meegemaakt. Alleen hoe mijn vader vloekte, dat hoor ik nog. Ik heb altijd gedacht dat ik een leuke jeugd had gehad, want ik had het goed met mijn moeder. Ja, ik had een

dooie vader, nou oké. Pas toen ik mijn kinderen naar school begon te brengen werd ik een beetje verdrietig over mijn jeugd. Op het schoolplein begon er opeens iets te zeuren van: mijn vader heeft mij nooit naar school gebracht. Het heeft me gevormd, opgroeien zonder man in huis. Ik werk nu met Joop van den Ende, aan musicalprojecten. Ik voel dat dat iets met me doet, zo’n imposante kerel met humor en een mening, die met zijn vuist op tafel slaat. Hè lekker, een vader! Nu ben ik al zo oud, en vind ik het toch lekker om daartegenaan te schurken.”

Als zand tussen de vingers “Mijn laptop ligt altijd naast me in bed. Ik vind regisseren bij vlagen leuk, maar mijn core business is schrijven. Een serie maken als *Overspel* kost je een jaar van je leven als regisseur. Veel stress. Ons probleem in Nederland is dat we wat we willen net niet kunnen maken, want daar hebben we geen geld voor. Je komt ’s morgens de set op met een hand vol zand – jouw ambitie – en gedurende de dag voel je dat zand tussen je vingers wegstromen. Ik heb alles al op papier geschapen, en op de set sta ik het als het ware weer over te doen. Verdorie, denk ik soms, ik wil gewoon mijn creativiteit kwijt!”

Als kind voetbalde ik elke dag. Tegenwoordig ben ik meestal geblesseerd → Mijn moeder is altijd dom gehouden